

מנגד תראה ואליה לא תבוא – הדרך לירושלים

תמר הרמן

ירושלים בירת ישראל רחוקה אמנם מתל אביב כ-60 ק"מ בלבד על המפה, אבל כפי שידוע היטב כל מי שצריך להגיע תדיר מן השפלה להר, זמן הנסיעה אליה הוא בחזקת לא ידוע תמידי – בין חמישים דקות בימים שבהם שפר הגורל והשמש מחייכת לבין שעתיים ואף יותר בימים או בשעות שבהם: הגיעו אורחים נכבדים מחו"ל דרך נמל התעופה בן גוריון או שהם דווקא בדרכם בחזרה לארצם, נכבדי הקרת עולים ללשכותיהם בעיר הקודש או יורדים למשרדיהם בבירת השפלה, מתקיים פסטיבל מוסיקה באבו גוש או שהציבור החליט לצאת לחזות בפריחה באזור עמק איילון, בשלג הטרי בהרים לפני שיתמוסס, או שאירעה חס וחלילה תאונת דרכים משמעותית ואפילו רק נשק פגוש לפגוש. פרדוקסלית, ארגז בודד שנשמט ממשאית, שלא לדבר על מחסום בטחוני, יכולים לשבש לחלוטין ולשעות ארוכות את זרימת התנועה בכביש 1 הצר מנשוא. כביש 443, למי שעמדותיהם הפוליטיות מאפשרות לעשות בו שימוש, גם הוא גחמני, ומימד אי הוודאות בתכנון נסיעה בו אינו פחות בהרבה. בקיצור – נסיעה לירושלים, מרחק שבמונחים אמריקנים ואפילו אירופיים הוא סביר כדי להגיע לסופרמרקט הקרוב או לקפה אחר הצהריים ספונטני אצל חברים, או ממנה, אינה "קפיצה" אלא מסע אל הלא נודע שסופו מי ישרנו.

אכן, שתי דרכי גישה בלבד לה לבירת ישראל ואף אחת מהן איננה דרך מלך. המענה השלטוני השגרתי לשאלה מדוע זה המצב כבר שנים רבות ייתלה מן הסתם בתוואי השטח ובמחסור כיס לאומי. ואולם, קריאה חלופית של מתבונן מהצד (או מי שתקוע בפקק) מציעה כי בתשתית העניין עומדת למעשה הנחה מובלעת של מקבלי ההחלטות שאין סיבה ממשית לעשות מאמצים כבירים, הנדסיים וכלכליים, כדי הקל על הגישה של הציבור הרחב אל מעוזי השלטון וללב התודעה הלאומית ומהם.

לאמיתו של דבר, אין מדובר בחריג שאין לו אח ורע בעולם. למשל, כעיר הבירה של פרובינציית בריטיש קולומביה שבקנדה נבחרה במודע העיר ויקטוריה הנמצאת בפאתי הטריטוריה – בקצה הדרומי המרוחק של ונקובר איילנד, בין השאר מתוך מחשבה כי אין השלטון צריך לשבת בלב הארץ ומוטב לו שיעשה את עבודתו היטב, רחוק מאור הזרקורים. ברזיליה, בירתה החדשה והמתוכננת של ברזיל מאז 1960, שהחליפה את ריו דה ז'נירו המעטירה, גם היא מצויה באי-שם הגיאוגרפי.

ואולם הייתכן כי ירושלים, העיר "הנצחית והבלתי מחולקת", "סלע קיומנו" וכיוצא באלה שבחים משבחים שונים המועטרים עליה ברגעי חסד, מבודדת מעשה מכוון משאר חלקי הארץ? האם מדובר ביצירת עובדות בשטח שנועדו במשים או שלא במשים לשמור את הציבור הישראלי הרחק ממנה פשוט מפני שהדרך אליה וממנה היא לא פעם משימה בלתי אפשרית? על פניה, התשובה כמובן שלילית. ואולם, ייתכן ויש בה יותר מקורט מן האמת, נוכח ההרגשה הרווחת בציבור בישראל, שעליה מורים מחקרים וסקרי דעת קהל רבים, כי למעט בעת מערכת הבחירות, השלטון ונושאי המשרות אינם כורים אוזן לרחשי הלב של האזרחים, אינם דואגים באמת ובתמים לטובתם ולאיכות חייהם ובעצם "לא רואים אותם ממטר". והיה כי כן – הרחקה דה-פאקטו של ירושלים מהקולות ומן האנשים על ידי הקטנת השמישות של הדרכים אליה היא אסטרטגיה בהחלט לא בלתי סבירה . . .